

Државе чланице Шангајске организације за сарадњу (ШОС) подржале су на самиту одржаном јуче у престоници Таџикистана Душанбеу, Русију у њеном настојању да на Кавказу очува мир. Ово је учињено у светлу недавног ратног сукоба између званичне грузијске армије и снага под контролом сепаратиста Јужне Осетије и Абхазије, што је и довело до признања независности две поменуте републике од стране званичне Москве. У Декларацији издатој по окончању самита стоји да су се лидери земаља чланица сагласили са ставом руског председника Дмитрија Медведева да је држава која је покренула агресију против Јужне Осетије одговорна за последице које су овим чином изазване, пренели су руски медији.

Шангајску организацију за сарадњу сачињавају Таџикистан, Русија, Казахстан, Киргизија, Узбекистан и Кина. Као посматрачи у раду учествују Индија, Монголија, Иран и Пакистан, с тим што су две последње државе већ истакле своју кандидатуру за стално чланство. Мада не делује као војнополитичка организација, један од главних задатака ШОС је борба против утицаја САД и НАТО у Азији. Иначе, ово је било и прво учешће Дмитрија Медведева у раду организације као новог шефа руске државе.

Самит у Душанбеу је, осим уобичајених питања у вези са функционисањем организације, борбом против тероризма и спречавања незаконитог промета оружјем, на програму имао и рад на Меморандуму о основама партнерске сарадње у оквирима Међубанкарског удружења ШОС и Евроазијске банке за развој. Ипак, све наведено пало је у сенку очекивања посматрача како ће учесници самита реаговати на признање Москве независности побуњених грузијских република.

У Декларацији из Душанбеа се наводи да државе учеснице „изражавају дубоку забринутост у вези са недавно изниклом напетости у вези са проблемом Јужне Осетије”. Стране одговорне за насталу ситуацију позване су на дијалог ради регулисања конфликта. Истовремено, подржана је улога Русије у одржању мира и сарадње у региону.

Руски председник Медведев оценио је наведену формулацију као подршку активностима његове земље. „Током разговора дошли смо до закључка да дешавања оваквог типа дефинитивно не учвршћују мир, и да држава која је покренула агресију мора да одговара за њене последице.”

Како преноси интернет агенција „Њуз.ру”, максимални добитак за Русију била би одлука појединих чланица ШОС да следе пример Москве и, такође, признају независност Јужне Осетије и Абхазије. Наравно, очекивати тако нешто већ на самиту у Душанбеу било је илузорно. То потврђује и формулација по којој су чланице ШОС потврдиле приврженост јачању напора „усмерених на очување јединства држава и њихове територијалне целовитости”. У Декларацији се, такође, наводи да решавање регионалних проблема путем силе нема перспективу. „Безбедност једних држава не може се осигуравати на рачун безбедности других, а међународна безбедност мора да се заснива на принципима поверења, међусобне користи, равноправности и сарадње”, оценили су учесници самита.

Интересантно је да су поједини западни посматрачи из формулације о мирном решавању спорова и очувању суверенитета и територијалног интегритета земаља, извели закључак да ШОС није подржао Москву у вези са акцијама на Кавказу. Истиче се, такође, да до сада независност Јужне Осетије и Абхазије није признала чак ни Белорусија, највернији руски савезник. Чињеница је, међутим, да су, малте не све државе у

Шангајској организацији, на неки начин, суочене са проблемима сепаратизма и да принципијелни став о наведеним питањима може да буде испоштован само уколико не долази до оружаних сукоба. Уосталом, ниједна учесница самита у Душанбеу није изразила негодовање због начина на који је Русија третирала грузијску кризу.

Ваља на крају истаћи и чињеницу да је више држава у Душанбеу истакло кандидатуру за чланство у ШОС-у чиме се ова организација и дефинитивно претвара у моћног учесника евро-азијских збивања, како у сфери политике, тако још више по питању економске, па и војне, сарадње.

С. Самарџија

[Politika 29.08.2008]